

FLESSEN MET "N.Z." EN "NZD & Co" BEHAKKING van Nick Lambrechtsen

Onder leden van de club zijn een paar boffers die kelderflessen met "N.Z." behakking en zelfs met "NZD & Co" behakking hebben. De flessen met "N.Z." behakking zijn groen en van meer recente makelij dan de flessen met "NZD & Co" behakking, die echt zwart zijn en van voor de jaarwisseling 1899-1900 dateren. Ze zijn ook behoorlijk duur omdat ze zo zeldzaam zijn: volgens Nieuw-Zeelandse flessen connaisseurs zijn er maar 13 in omloop. Als Nieuw Zeelander heb ik alleen maar de fles met "N.Z." behakking. Ik heb illustraties van beide flessen hierbijgevoegd.

Maar wat is de achtergrond van die flessen? Sinds Augustus 2001 heb ik geprobeerd dat uit te vinden met hulp van de Heren Johan Soetens en Peter Vermeulen. Gelukkig bestaat er een artikeltje over "NZD & Co", de New Zealand Distillery Company, die van 1869-1875 whisky en jenever produceerde in de stad Dunedin op het Zuider Eiland van Nieuw Zeeland.

Het artikel heet "Case gins from early New Zealand Distillery" in 'NZ Antique Bottle Collector', August 1977, Vol 1, No 4, pagina 5. De distilleerderij was in Cumberland Street, Dunedin, en in 1873 kon het 8000 proof gallons distillaat per maand produceren. Maar in 1875 werd de zaak gestopt omdat het Gouvernement van Premier Vogel een lening wilde hebben van de Britse regering om de spoorwegen te bouwen. Dat kon hij alleen maar krijgen op conditie dat hij de belasting op de Nieuw Zeelandse whisky en jenever dermate verhoogde, dat de plaatselijke drank onbetaalbaar werd, terwijl de ingevoerde Engelse whisky en gin natuurlijk nog te betalen was!! De firma kreeg van de NZ regering ook 20,000 Engelse ponden [een zeer royaal bedrag in die tijd] om voorgoed te sluiten hetgeen dus in 1875 gebeurde.

Het bovengenoemde NZse artikel zegt ook nog dat het een kwestie van speculatie is of flessen met alleen maar "N.Z." ook door de New Zealand Distillery Company gebruikt werden. Ik betwijfelde dat zeer omdat het artikel zegt dat in 1873 "ongeveer een 1000 dozijn flessen per maand gebruikt worden voor whisky en jenever. Die worden verzameld door handelaren ["agents"] in alle delen van de kolonie; en de rest wordt voornamelijk vanuit Holland geïmporteerd, waar de juiste flessen goedkoper zijn dan in Engeland". ... Er was toen ook al een succesvolle glasblazerij in Auckland, maar die kon dergelijke kelderflessen niet maken, zo adviseerde de Heer Johan Soetens mij. Volgens mij zijn de flessen met "NZD & Co" degenen die vanuit Holland zijn geïmporteerd want wat de 'agents' in Nieuw Zeeland opscharrelden, zal een dergelijke behakking niet gehad hebben. Waarschijnlijk waren dat ongemarkeerde flessen.

Er is ook een boek "The New Zealand Whisky Book" door Stuart Perry, Uitgever Collins [1982?] dat ongeveer hetzelfde verhaal geeft; zie [NZ?] "Antique Bottle Collector", February 1982, p. 18.

De "NZD & Co" flessen zijn heel wat primitiever dan de "N.Z." flessen die waarschijnlijk van de jaren 1925 en later dateren. Ik ben van deze mening omdat het De Kuyper gedenkboek "Drie Eeuwen De Kuyper, Een Geschiedenis van Jenever en Likeuren, 1695-1995", pagina 42, laatste paragraaf, op het bestaan van de "NV Distilleerderij De Noordzee" aanwijst. Deze distilleerderij

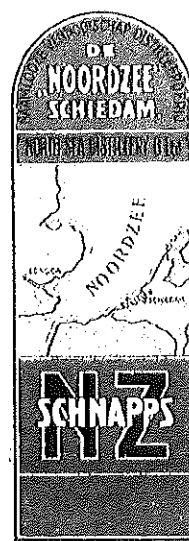
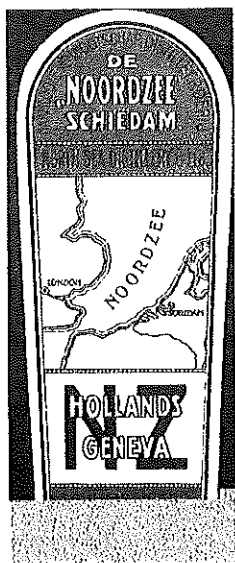
werd door De Kuyper opgericht om "vanaf 1925 de markt voor de goedkope jenever te betreden, de jenever die grotendeels of uitsluitend op basis van graan- of melasse-alcohol werd bereid. Om deze 'minderwaardige' jenever niet onder het vertrouwde A-merk op de markt te hoeven brengen, richtte De Kuyper de NV Distilleerderij De Noordzee op". Helaas vermeldt het gedenkboek niet of speciale flessen met "N.Z." behakking voor deze jenever zijn gemaakt.

Klaas Prins bevestigt dit want hij schreef mij o.a. "Ik heb in het verleden drie jaar bij Johs. de Kuyper in Schiedam gewerkt en op hetzelfde adres was de Distilleerderij "De Noordzee" gevestigd. De Kuyper gebruikte dit merk om jenever te leveren aan klanten die in een gebied gevestigd waren, waar De Kuyper al een vertegenwoordiger voor hun eigen [A-]merk had. De Noordzee was dus een soort B-merk, waarmee De Kuyper extra omzet in een gebied probeerde te halen. De geleverde jenever kwam allemaal uit dezelfde distilleerderij."

Maar na aanleiding van een bezoek op 1 Mei 2002, ontving ik onlangs een bericht van de Heer Brian Keith, Registration Dept, Het Gedistilleerd Museum te Schiedam. Hij schrijft: "We are informed that the bottle you have with the letters 'N.Z.' on it originates from De Noordzee distillery (see enclosed label) which belonged to Johs. de Kuyper & Zoon". Hij stuurde mij een exemplaar van het Noordzee etiket dat ook hierbij is gevoegd. De letters "N Z" staan heel prominent op het etiket, onder "Holland Geneva" uiteraard, zodat ik ervan overtuigd ben dat de kelderflessen met "N.Z." behakking inderdaad van de Noordzee Distilleerderij afstammen.

Als er lezers zijn die e.e.a. toch nog mochten betwijfelen, dan raad ik ze aan dit met de Heer Bob de Kuyper te bespreken als ze de kans krijgen het museum van de firma "De Kuyper" te bezichtigen. Maar alle verdere informatie zal zeer gewaardeerd worden door Nick Lambrechtsen, E-mail <nick@crypt.co.nz>

P.S. (van de redactie) Het etiket rechts komt uit de collectie van Cees.